

Редакція:

19.09.2003

МІНІСТЕРСТВО ТРАНСПОРТУ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ

НАКАЗ

від 19 вересня 2003 року N 111

Про затвердження Методичних рекомендацій з питань безпеки автомобільних перевезень

З метою надання методичної допомоги перевізникам, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, з питань організації проведення роботи щодо забезпечення безпеки дорожнього руху наказую:

1. Затвердити Методичні рекомендації з питань безпеки автомобільних перевезень, що додаються.
2. Керівникам обласних автотранспортних управлінь, автотранспортних управлінь в Автономній Республіці Крим та в м. Севастополі ознайомити перевізників різних форм власності, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, з зазначеними Методичними рекомендаціями і запропонувати їм надалі проведення профілактичної роботи щодо забезпечення безпеки автомобільних перевезень організовувати відповідно до їх положень.
3. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника директора Укравтотрансу В. Сінька.

Перший заступник директора

І. Губа

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом Державного департаменту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ з питань безпеки автомобільних перевезень

1. Загальні положення

Методичні рекомендації з питань безпеки автомобільних перевезень (далі - Методичні рекомендації) підготовлені з метою надання допомоги перевізникам різних форм власності, що здійснюють перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом, в організації виконання вимог чинних законодавчих та нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху та проведення профілактичної роботи з попередження аварійності.

2. Галузь використання

2.1. Методичні рекомендації можуть використовуватися суб'єктами підприємницької діяльності (юридичними та фізичними особами), які отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом загального користування та з перевезення пасажирів і їх багажу на таксі, а також посадовими особами перевізників (керівників, власників підприємств, фахівців, які наказом по підприємству призначені відповідальними за організацію, проведення і контроль з питань забезпечення безпеки автомобільних перевезень та експлуатацію ДТЗ) в організації виконання вимог чинних законодавчих та нормативних актів з питань безпеки дорожнього руху та проведення профілактичної роботи з попередження аварійності і порушень транспортної дисципліни.

3. Загальні обов'язки перевізників при наданні послуг з перевезення пасажирів та вантажів автомобільним транспортом

До загальних обов'язків відносяться:

3.1. Забезпечення своєчасного, повного, безпечного та якісного задоволення потреб населення і суспільного виробництва в перевезеннях у відповідності з вимогами чинних законодавчих і нормативних актів України та міжнародних договорів, до яких приєдналася Україна.

3.2. Розробка та впровадження заходів щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, запобігання виникненню дорожньо-транспортних подій та порушень правил дорожнього руху, зменшення викидів забруднюючих речовин у навколишнє природне середовище, а також шуму та вібрації під час експлуатації дорожніх транспортних засобів (далі - ДТЗ).

3.3. Своєчасне та повне інформування Державного департаменту автомобільного транспорту та інших вищестоящих організацій про випадки дорожньо-транспортних подій та порушень правил дорожнього руху, що мали місце на підприємстві перевізника, у відповідності до вимог нормативних актів.

3.4. Удосконалення роботи з питань підготовки та підвищення кваліфікації водіїв ДТЗ, виконання нормативів щодо охорони здоров'я і контролю за умовами їх праці.

3.5. Організація та фінансування заходів, пов'язаних із профілактикою дорожньо-транспортного травматизму.

3.6. Здійснення заходів щодо експлуатації та утримання ДТЗ у відповідності з вимогами чинних правил, норм і стандартів.

3.7. Організація та здійснення заходів щодо медичного контролю стану здоров'я водіїв.

3.8. Перевізник зобов'язаний запроваджувати заходи, спрямовані на зниження напруженості праці і втомлюваності водіїв, організовувати харчування водіїв у робочий час, забезпечувати водіїв санітарно-побутовими приміщеннями і обладнанням, а також приміщеннями для здійснення лікувально-профілактичних заходів у відповідності з Положенням про робочий час і час відпочинку водіїв.

3.9. Особи, діяльність яких пов'язана з утриманням та експлуатацією рухомого складу, у своїй практичній діяльності повинні керуватись Законами України: "Про дорожній рух", "Про автомобільний транспорт", "Про страхування", "Про перевезення небезпечних вантажів", Правилами охорони праці на автотранспорті, Правилами дорожнього руху, Правилами пожежної безпеки для підприємств і організацій автомобільного транспорту України та іншими чинними нормативно-правовими актами України.

4. Вимоги до водіїв дорожніх транспортних засобів

4.1. До керування транспортними засобами допускаються громадяни України, котрі за станом здоров'я та віком медичною комісією Міністерства охорони здоров'я признані придатними до керування ДТЗ і мають посвідчення водія відповідної категорії і талон до нього.

Порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами визначений Положенням про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 08.05.93 N 340.

4.2. Право на керування ДТЗ категорії А мають водії, яким виповнилось 16 років, категорій В і С - 18, категорії D - 19 років.

4.3. Водіям ДТЗ з відкритими категоріями В, С і D дозволяється керувати цими засобами також з причепом, повна маса якого не перевищує 750 кілограмів.

Право на керування ДТЗ категорій В, С і D з причепами, у яких повна маса більша 750 кг, а також зчепленими автобусами надається водіям, у посвідченнях яких є відмітка категорії Е.

4.4. Право на керування ДТЗ категорії Е надається водіям категорій В, С, D, які мають безперервний стаж роботи один рік на відповідних ДТЗ, пройшли підвищення кваліфікації за встановленими програмами і склали в реєстраційно-екзаменаційному підрозділі Державтоінспекції МВС практичний екзамен з навичок керування складом ДТЗ.

Особи, які мають посвідчення водія з відкритою категорією D і пройшли підвищення кваліфікації на одержання права керування ДТЗ категорії Е, складають практичний екзамен на право керування зчепленим автобусом.

Право на керування ДТЗ категорії D надається водіям, які мають посвідчення категорій В, В - С або С і безперервний стаж роботи один рік на відповідному ДТЗ та пройшли підвищення кваліфікації за встановленими програмами, склали теоретичний і практичний екзамен на право керування автомобілями категорії D.

До безперервного річного стажу водія включається як робота протягом останнього року на відповідному ДТЗ так і керування особистим ДТЗ.

Екзамен з навичок керування ДТЗ приймається на автобусах і складах ДТЗ реєстраційно-екзаменаційних підрозділів Державтоінспекції, навчальних закладів або підприємств та організацій.

4.5. Право на керування ДТЗ, що обладнані спеціальними звуковими і світловими системами або призначені для перевезення небезпечних вантажів, а також автобусами міських маршрутів, мають водії, які останні три роки безперервно працюють водіями відповідної категорії ДТЗ.

4.6. До керування ДТЗ, що виконують міжнародні перевезення вантажів і пасажирів, допускаються водії віком не молодші 21 року, які останні три роки працюють водіями відповідних ДТЗ.

5. Вимоги до контролю за станом здоров'я водіїв

5.1. З метою визначення здатності кандидатів у водії та водіїв до безпечного керування ДТЗ у відповідності до вимог ст. 45 Закону України "Про дорожній рух" проводиться їх медичний огляд. Порядок проведення медичного огляду обумовлений Положенням про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів, затвердженим спільним наказом Міністерства охорони здоров'я та МВС України від 05.06.2000 N 124/345, зареєстрованим в Мін'юсті України 18.07.2000 за N 435/4656.

Медичний огляд включає: попередні, періодичні, щозмінні передрейсові та післярейсові огляди, а також позачергові огляди, викликані необхідністю. Після проведення попереднього, періодичного та позачергового медичних оглядів видається єдиний документ - медична довідка щодо придатності до керування транспортним засобом форми N 083/о (облікова) (далі - медична довідка).

У разі відсутності у водія ДТЗ медичних протипоказань до керування відповідною категорією ДТЗ термін дії виданої медичної довідки становить три роки. Для водіїв ДТЗ віком понад 55 років (жінки - віком понад 50 років) термін дії - два роки.

5.2. Попередньому медичному огляду підлягають кандидати у водії ДТЗ для отримання прав на керування ДТЗ відповідної категорії.

5.3. Періодичний медичний огляд водіїв ДТЗ проводиться з метою вирішення питання про наявність або відсутність у водія медичних протипоказань до керування ДТЗ відповідної категорії згідно з Переліком захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами. Наявність захворювання або вади згідно з переліком є протипоказанням до керування відповідною категорією ДТЗ.

Періодичний медичний огляд водіїв ДТЗ підприємств, установ, організацій проводиться за рахунок коштів підприємства (установи, організації).

5.4. Щозмінному передрейсовому та післярейсовому медичним оглядам підлягають водії ДТЗ підприємств, установ та організацій усіх форм власності. Передрейсовий та післярейсовий медичні огляди водіїв ДТЗ проводяться лікарями або середніми медичними працівниками, які здійснюють медичний контроль обслуговування водіїв підприємств, установ, організацій. Медичні працівники мають право проводити зазначені медичні огляди після періодичного (1 раз на три роки) навчання методів їх проведення.

5.5. Позачерговий медичний огляд водіїв ДТЗ проводиться за направленням власника (або посадової особи, що відповідає за експлуатацію транспортних засобів) підприємства, установи, організації незалежно від форм власності на підставі медичних даних про стале погіршення стану здоров'я водія чи виявлення ознак захворювання або вади, включених до Переліку.

5.6. У разі виявлення ознак тимчасової непрацездатності (патологічне підвищення частоти пульсу, артеріального тиску, вищих за вікові норми, виявлення ознак алкогольного сп'яніння чи сп'яніння іншого походження, наявності скарг на симптоми хвороби, що перешкоджають керуванню транспортом) водій не допускається до виконання професійних обов'язків

(керування транспортним засобом). При виявленні у водія ознак захворювання або вади, включених до Переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами, власник або посадова особа, що відповідає за експлуатацію транспортних засобів підприємства, установи, організації всіх форм власності, направляє його на позачерговий медичний огляд.

5.7. У разі відмови водія від проходження позачергового медичного огляду власник або посадова особа, що відповідає за експлуатацію ДТЗ підприємства, установи, організації, зобов'язаний не допускати водія до виконання професійних обов'язків (керування ДТЗ).

5.8. У разі незгоди водія транспортного засобу з результатами періодичного або щозмінного передрейсового та післярейсового медичних оглядів він може оскаржити рішення у місцевому органі охорони здоров'я або в судовому порядку.

6. Вимоги до режиму праці і відпочинку водіїв, побутових умов

6.1. Робочий час водіїв регламентується статтею 50 Кодексу законів про працю України і його нормальна тривалість не може перевищувати 41 годину на тиждень.

6.2. Режим праці і відпочинку водіїв регламентується Положенням про робочий час і час відпочинку водіїв автомобілів і є обов'язковим при складанні графіків роботи водіїв. Розклади і графіки роботи водіїв у міському, приміському і міжміському сполученнях повинні розроблятися з урахуванням норм і вимог указанного Положення.

7. Інструктажі для водіїв

7.1. На підприємствах, які експлуатують автомобільний транспорт, установлюються наступні інструктажі з безпеки дорожнього руху:

- вступний;
- первинний;
- цільовий;
- повторний;
- позаплановий.

7.2. Допускати водіїв до роботи на лінії без проходження ними відповідних інструктажів в установлені строки **забороняється**.

7.3. Час і місце проведення інструктажів і список осіб, що зобов'язані їх проводити, визначаються наказом по підприємству.

7.4. Після проходження вступного інструктажу прийнятий на роботу водій, залежно від його стажу роботи і кваліфікації, виду і особливостей перевезень, а також моделі ДТЗ, на якому він буде працювати, повинен пройти стажування або виконати контрольну поїзду.

7.5. Первинний інструктаж

7.5.1. Первинний інструктаж проводиться на робочому місці перед початком роботи (з водіями перед виїздом на лінію):

- з новоприйнятими (постійно чи тимчасово) на підприємство водіями;
- з водіями, які переводяться з однієї марки автомобіля на іншу;

- з відрядженими на це підприємство працівниками (водіями), які будуть приймати безпосередню участь у виробничому процесі підприємства.

7.5.2. Первинний інструктаж проводиться згідно з затвердженою керівником підприємства інструкцією, яку розробляє служба безпеки дорожнього руху та охорони праці.

7.6. Цільовий інструктаж

7.6.1. Цільовий інструктаж проводиться перед виїздом на лінію з водіями, які:

- залучаються до роботи з ліквідації аварій, стихійного лиха;
- здійснюють перевезення дітей, учнів та студентів;
- здійснюють перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів;
- направляються вперше на перевезення пасажирів (в т. ч. дітей) та вантажів за регулярними, туристично-екскурсійними, спеціальними маршрутами, на перевезення небезпечних, великовагових і великогабаритних вантажів, а також, якщо вони виконують ці перевезення з перервою у роботі більше року;
- направляються для роботи з відривом від основної бази або у відрядження;

7.6.2. Цільовий інструктаж проводить керівник підприємства, його заступники, начальники окремо розміщених автоколон, а при їх відсутності - особи, які їх заміщають.

7.6.3. Цільовий інструктаж водіїв проводиться за інструкціями, які розроблені посадовими особами служби безпеки дорожнього руху спільно з посадовими особами служби експлуатації підприємства на основі відповідних технологічних процесів перевезення пасажирів і вантажів, Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, Правил перевезення вантажу автотранспортом та інших нормативних документів і затверджуються керівником підприємства.

7.6.4. В інструкціях з цільового інструктажу обов'язково зазначаються особливості перевезення дітей, учнів, пасажирів, вантажів, умови руху (швидкість, рядність, особливості проїзду за маршрутом, виконання правил зупинок і стоянок, дії водія при осліпленні зустрічним транспортом, враховуючи аварійно-небезпечні ділянки і місця концентрації ДТП, залізничні переїзди, мости тощо), погодно-кліматичні умови, графіки руху, режим праці і відпочинку водіїв.

7.6.5. Найбільш важлива інформація, яка доведена при проведенні цільового інструктажу, повинна відмічатися в дорожньому листі шляхом запису або проставлення штампу з текстом, наприклад: "Туман", "Ожеледиця", "Снігопад", "Діти", "З правилами перевезення ознайомлений", "Швидкість не більше 70 км/год.", "Рух тільки в світлу годину доби з увімкненим світлом фар" тощо.

7.7. Повторний (щоквартальний або щомісячний) інструктаж

7.7.1. Повторний інструктаж на підприємствах проводиться з метою систематичного і обов'язкового ознайомлення усіх водіїв підприємства з інформацією, необхідною для надійної і безпечної роботи на лінії у наступний період.

7.7.2. У повторному інструктажі в обов'язковому порядку повинні бути включені:

- стисла характеристика стану аварійності і транспортної дисципліни за попередній період поточного року в порівнянні з аналогічним періодом минулого року з розглядом випадків дорожньо-транспортних пригод (далі - ДТП) та порушень Правил дорожнього руху (далі - ПДР);

- аналіз допущених водіями підприємства ДТП або порушень ПДР, на які надійшли повідомлення з відміткою конкретних помилок водіїв, інформація про співвідношення кількості ДТП і потерпілих та динаміки їх збільшення чи зменшення, ступінь вини водіїв, частка кількості ДТП через технічну несправність ДТЗ, а також скоєних водіями ДТП і порушень у нетверезому стані, використавши для аналізу наявності технічні засоби навчання (слайд-, відео-, кінофільми тощо), елементи ситуаційного навчання та контраварійної підготовки;

- конкретні погодно-кліматичні, дорожні умови та особливості експлуатації автотранспорту в наступний період;

- умови проїзду через залізничні переїзди, застосування схем конкретних залізничних переїздів, що знаходяться на маршрутах роботи транспорту, з нанесеними на них під'їздами та зонами видимості колії.

7.8. Позаплановий інструктаж

Позаплановий інструктаж з безпеки дорожнього руху проводиться з усіма водіями підприємства за необхідності негайного доведення до них інформації про:

- причини дорожньо-транспортних пригод і рекомендації щодо попередження подібних;

- раптові і небезпечні зміни дорожніх умов руху на маршрутах;

- появу небезпечних місць і ділянок на дорогах;

- зміни в організації руху.

8. Робота на підприємствах з аналізу та профілактики порушень Правил дорожнього руху. Підвищення кваліфікації суб'єктів, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту

8.1. З метою оцінки стану аварійності та аналізу причин і умов виникнення ДТП на кожному підприємстві ведеться облік ДТП у відповідності до Правил обліку дорожньо-транспортних пригод.

8.2. З метою проведення ефективної роботи з профілактики порушень та покращання безпеки руху на підприємствах за участю всіх водіїв та інженерно-технічних працівників один раз у місяць проводяться Дні безпеки руху, на яких до водіїв доводиться інформація про стан аварійності та аналіз причин порушень на підприємстві, здійснюється ознайомлення зі станом безпеки на автотранспорті за інформативними матеріалами, що надійшли від центральних, урядових, наглядових та контролюючих компетентних органів або опублікованих в засобах масової інформації.

8.3. До Днів безпеки руху готуються проекти планів комплексних заходів, спрямованих на попередження ДТП і порушень ПДР, які, в подальшому, затверджуються наказом по підприємству.

8.4. На заходи, що проводяться в рамках Дня безпеки руху, рекомендується запрошувати працівників прокуратури, суду, міліції.

8.5. Контроль за виконанням заходів покладається на власника - перевізника (керівника підприємства), до функцій якого відносяться питання організації та забезпечення безпеки руху.

8.6. Підвищення професійної майстерності водіїв транспортних засобів

8.6.1. Підвищення професійної майстерності водіїв перевізник забезпечує шляхом організації занять з водіями не менше 1 разу на три - п'ять років.

8.6.2. Учбовий план складає близько 12 учбових годин і містить 5 - 6 тем. Теоретичні заняття проводяться із групами по 10 - 15 чоловік, практичні - індивідуально.

8.6.3. Перевізнику рекомендується також організувати щорічні заняття з вивчення ПДР та надання долікарняної медичної допомоги постраждалим при ДТП. Обсяг та програму занять перевізник визначає і затверджує самостійно.

Рекомендується при складанні програми занять використовувати методичні рекомендації з контраварійної підготовки водіїв автобусів, таксі, автопоїздів; збірник типових небезпечних дорожньо-транспортних ситуацій та т. і.

8.6.4. З метою підвищення професійної майстерності та надійності водіїв контраварійну підготовку необхідно включати до програми стажування водіїв та підготовки водіїв-інструкторів, а також рекомендується її включення в учбові плани та програми підготовки водіїв всіх категорій ДТЗ.

8.6.5. Після закінчення навчання водії складають заліки з теоретичного курсу та майстерності керування ДТЗ. Комісію очолює керівник служби безпеки руху перевізника.

8.6.6. Відповідальність за організацію проведення занять покладається на службу безпеки руху перевізника.

8.6.7. Особи, що не здали залік, після додаткових занять або самостійної підготовки здають його повторно.

Якщо залік не зданий водієм повторно, то кваліфікаційною комісією може бути вирішено питання про зниження класності або доцільності подальшої його роботи у якості водія відповідної категорії ДТЗ шляхом інформування органів Державтоінспекції.

8.7. Порядок присвоєння водіям кваліфікації II чи I класу

8.7.1. Основною метою підвищення кваліфікації є розширення технічного кругозору водіїв, поглиблення їхніх знань із основ будови автомобілів, правил експлуатації, технічного обслуговування та ремонту транспортних засобів, прийомів економічного та безпечного керування ДТЗ.

8.7.2. У процесі роботи перевізник може присвоїти водію кваліфікацію II чи I класу.

Для присвоєння II класу у посвідченні водія повинен бути дозвіл на керування транспортними засобами категорій B, C, E або D, або D та E, а також безперервний стаж роботи водієм III класу не менше трьох років.

Для присвоєння I класу повинен бути дозвіл на керування транспортними засобами категорій B, C, D та E, а також безперервний стаж роботи водієм II класу не менше двох років.

8.7.3. Присвоєння водіям I та II класів здійснюється кваліфікаційними комісіями підприємства, до складу яких включається також працівник служби безпеки руху.

8.7.4. Рішення кваліфікаційної комісії затверджується наказом керівника підприємства (перевізника).

8.7.5. Водіям, які пройшли перепідготовку (підвищення кваліфікації), видається відповідне посвідчення.

8.7.6. Перевізник за погодженням із профспілковим комітетом має право за грубі порушення дисципліни знижувати водію кваліфікацію на один розряд (клас). Відновлення розряду (класу) здійснюється в загальному порядку, встановленому для присвоєння та підвищення розряду (класу), але не раніше ніж через 3 місяці після його зниження.

8.8. Спеціальна підготовка водіїв

8.8.1. Спеціальна підготовка проводиться з водіями, які наймаються вперше для роботи на пасажирському і вантажному автотранспорті, для підвищення майстерності керування ДТЗ, при переведенні водіїв на нові марки або моделі автомобілів, а також для перевезення небезпечних вантажів.

8.8.2. Спеціальна підготовка полягає у вивченні водіями особливостей конструкції ДТЗ і організації пасажирських або вантажних перевезень на цьому підприємстві.

Зміст спеціальної підготовки з врахуванням професійної підготовки водія визначається керівником служби безпеки руху, тривалість спеціальної підготовки повинна бути не менше 8 годин.

8.8.3. Спеціальна підготовка водіїв проводиться на базі автоучкомбінатів (автошкіл) або на підприємствах із залученням найбільш кваліфікованих викладачів автоучкомбінатів або інженерно-технічних працівників підприємств.

Перевізники загального користування, що здійснюють перевезення пасажирів на маршрутах, можуть за спеціальними програмами готувати водіїв ДТЗ категорії D з числа осіб, що не мають посвідчення водія, в навчальних закладах Мінтрансу лише для роботи на цих маршрутах. Порядок допуску таких водіїв до керування автобусами визначається Мінтрансом за погодженням з Державтоінспекцією МВС України.

8.8.4. Перевізник повинен встановлювати наступні види і терміни стажування для водіїв, які:

- мають посвідчення на право керування будь-якими категоріями ДТЗ (А, В, С або D), але останнім часом не працювали водіями більше 12 місяців або наймаються на роботу водіями вперше, допускаються до керування ДТЗ після проходження стажування з практичного керування на відповідному ДТЗ не менше 30 годин;

- направлені на нові марки і моделі автомобілів - не менше 8 годин.

8.8.5. При прийомі на роботу водія від іншого перевізника і при умові, що він приймається на цю ж марку ДТЗ, на якій до цього працював, або при переведенні водія з одного маршруту на інший, в обов'язковому порядку проводиться контрольна поїздка під керівництвом водія-інструктора або іншого досвідченого водія.

8.8.6. Після закінчення спеціальної підготовки і стажування або стажування чи контрольної поїздки за поданням водія-інструктора приймається рішення про допуск його до самостійної роботи, про що робиться відповідний запис у листі стажування.

8.8.7. Оформлені в установленому порядку листи стажування передаються у відділ кадрів підприємства (перевізника), де після перевірки правильності і повноти їх заповнення зберігаються з особистою картою водія.

У подорожніх листах на автомобілі, які видаються стажистам, робиться відмітка про проходження стажування.

8.8.8. Для перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом, у відповідності до постанови Кабінету Міністрів України від 29.01.99 N 104 "Про заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям під час перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом", Закону України "Про перевезення небезпечних вантажів" та Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ), до якої Україна приєдналася 02.03.2000 року (Закон України від 02.03.2000 N 1511-III), водії ДТЗ повинні пройти підготовку, оволодіти теоретичними знаннями і практичними навичками щодо транспортування небезпечних вантажів та дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій під час

їх перевезення, одержати ДОПНВ-свідоцтва відповідно до конкретного класу небезпеки вантажу, термін дії якого - 5 років.

8.9. Порядок організації навчання та підвищення кваліфікації інженерно-технічних працівників

8.9.1. Для підвищення кваліфікації фахівців, діяльність яких пов'язана з безпекою перевезень автомобільним транспортом, необхідно пройти підготовку (перепідготовку) згідно із затвердженою програмою в обсязі: для спеціалістів - 108 год., для керівників підприємств - 72 год. (наказ Міністерства транспорту України і Міністерства освіти України від 07.05.98 N 172/244, зареєстрований у Міністерстві юстиції України від 27.07.98 за N 478/2918).

8.9.2. Організація навчання та перевірка рівня знань спеціалістів та керівників підприємств проводяться Галузевим навчальним центром охорони праці, техногенної безпеки та надзвичайних ситуацій на автомобільному транспорті ДержавтотрансНДІ проекту Міністерства транспорту України, 03113, м. Київ, проспект Перемоги, 57.

8.9.3. Навчання проводиться із залученням спеціалістів наукових, учбових та виробничих підприємств та організацій, провідних фахівців державних органів, науковців та виробничників.

8.9.4. Інженерно-технічним працівникам підприємств, які успішно склали іспит, видаються посвідчення про знання нормативної бази з питань безпеки руху, охорони праці, екології та інших на автомобільному транспорті. Склад екзаменаційної комісії затверджується Державним департаментом автомобільного транспорту України.

9. Страхування

9.1. Страхування водіїв, ДТЗ та пасажирів проводиться на підставі Закону України "Про страхування" із змінами, внесеними Законами України від 12 липня 2001 року N 2664-III та N 2665-III.

9.2. В Україні здійснюються такі види обов'язкового страхування:

- **особисте страхування від нещасних випадків на транспорті** згідно з Положенням про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 року N 959;
- **страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів** згідно з Положенням про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів, затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 28 вересня 1996 р. N 1175 (із змінами і доповненнями від 31.03.99 N 494 та від 27.05.2000 N 842);
- **страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів** згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 01.06.2002 р. N 733 "Про затвердження Порядку і правил проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів".

10. Вимоги до перевізників щодо забезпечення належного технічного стану ДТЗ

10.1. Технічний стан та обладнання ДТЗ, що здійснюють перевезення пасажирів та вантажів (в т. ч. небезпечних, великовагових та великогабаритних), повинні відповідати вимогам Закону України "Про дорожній рух" (ст. 12, 16, 29, 32, 33, 36, 37, 53), Правилам дорожнього руху (ст. 31),

ДСТУ 3649-97 "Засоби транспортні дорожні. Експлуатаційні вимоги безпеки до технічного стану, методи контролю", виду перевезень, об'єму і характеру вантажу, встановленим вимогам безпеки руху і охорони навколишнього середовища, інструкцій заводів-виробників ДТЗ та іншої нормативно-технічної документації. Перевізник повинен мати на кожний ДТЗ сертифікат відповідності (ст. 29 Закону України "Про дорожній рух").

10.2. Справний технічний стан ДТЗ перевізник повинен забезпечити шляхом своєчасного проведення технічного обслуговування і ремонту у відповідності до Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх ДТЗ автомобільного транспорту, затвердженого наказом Міністерства транспорту України від 30.03.98 N 102. У випадку відсутності матеріальної бази ці роботи можуть виконуватись на договірних умовах з іншими перевізниками або організаціями (СТО, діагностичні центри тощо), які мають необхідну матеріально-технічну базу.

10.3. Реєстрація транспортних засобів за перевізниками, які мають від 1 до 15 одиниць ДТЗ включно, згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 07.09.98 N 1388 "Про затвердження Правил державної реєстрації та обліку автомобілів, автобусів, а також самохідних машин, сконструйованих на шасі автомобілів, мотоциклів усіх типів, марок і моделей, причепів, напівпричепів та мотоколясок", проводиться за умови забезпечення їх місцями для стоянки і зберігання. Наявність місця стоянки та зберігання підтверджується договором оренди або іншими документами.

За наявності у юридичної особи більше 15 одиниць ДТЗ, що дислокуються в одному населеному пункті, створюється автогосподарство. Для його відкриття необхідно мати огорожену територію з місцями стоянки, зберігання, технічного обслуговування та ремонту ДТЗ; призначається керівник автогосподарства та вводиться посада фахівця з безпеки дорожнього руху, відповідального за зберігання, технічне обслуговування та експлуатацію ДТЗ.

10.4. Державний технічний огляд ТЗ згідно з вимогами Правил проведення державного технічного огляду автомобілів, автобусів, мототранспорту та причепів, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 26.02.93 р. N 141, проводиться органами Державтоінспекції або комісіями, які очолюються їх працівниками, за участю представників відповідних підрозділів Міноборони, а також громадськості, з метою перевірки відповідності їх технічного стану вимогам Правил дорожнього руху, інших актів законодавства, уточнення чисельності та приналежності, підвищення рівня технічного стану, запобігання злочинним посяганням на транспортні засоби. Склад комісій затверджується районними (міськими) державними адміністраціями.

Під час проведення технічного огляду здійснюється контроль за своєчасністю сплати податку з власників ДТЗ, а у водія перевіряється наявність посвідчення водія на право керування відповідною категорією транспортних засобів та довідки про медичний огляд.

Технічний стан ДТЗ під час проведення технічного огляду може перевірятися безпосередньо в автопідприємствах (у перевізника), де є відповідна діагностична база, у пунктах технічного контролю Державтоінспекції, на спеціальних діагностичних станціях Державтоінспекції, в колективних гаражах чи інших місцях, визначених Державтоінспекцією.

10.5. Перевізники зобов'язані подати ДТЗ на технічний огляд у термін і на місце, визначені Державтоінспекцією, а власники, які виконують завдання з військово-транспортного обов'язку, - згідно з рішеннями відповідних підрозділів Міноборони. Якщо ДТЗ відправляються у тривале відрядження, вони подаються на технічний огляд до від'їзду.

ДТЗ, які у період проведення технічного огляду перебувають на капітальному ремонті, підлягають технічному огляду після його закінчення.

10.6. Технічний стан та обладнання ДТЗ перевіряються на відповідність вимогам законодавства, а також правил, норм і стандартів з питань забезпечення безпеки дорожнього руху, охорони довкілля тощо. ДТЗ, які працюють на газовому паливі, перевіряються на відповідність вимогам норм і стандартів щодо газового обладнання автомобілів.

На спеціальних автомобілях додатково перевіряється наявність передбаченого стаціонарного обладнання, спеціальних світлових і звукових сигналів, кольорографічного пофарбування, надписів тощо.

Технічний стан причепів і напівпричепів перевіряється у складі автопоїздів.

10.7. Справжнім вважається укомплектований транспортний засіб, технічний стан якого відповідає вимогам Правил дорожнього руху та інших нормативних актів з цих питань.

10.8. Перевізник повинен забезпечити належний контроль за технічним станом ДТЗ шляхом перевірки технічного стану ДТЗ черговим механіком як перед виїздом на лінію, так і при поверненні його на місце постійної стоянки, про що робиться запис в журналі виходу ДТЗ у рейс та його повернення, а також надійну охорону ДТЗ на місці стоянки, виключити можливість їх використання водіями перевізника і сторонніми особами без дозволу або нанесення ДТЗ пошкоджень. У разі відсутності у перевізника власної території та умов для здійснення контролю за технічним станом транспортних засобів та їх технічного обслуговування і ремонту, а також проведення передрейсового та післярейсового медичних оглядів, ці питання повинні відображатися у відповідних договорах на здійснення зазначених функцій.

Несправні ДТЗ повинні бути направлені в зону поточного ремонту для відновлення роботопридатності виробу (вузла) або заміни чи відновлення окремих їх частин.

11. Вимоги до технічного стану та додаткового обладнання ДТЗ при перевезенні небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів

11.1. Вимоги до технічного стану та додаткового обладнання ДТЗ, що призначені для перевезення небезпечних вантажів, викладені в ст. ст. 22, 31, 32 Правил дорожнього руху, Законі України "Про перевезення небезпечних вантажів", Європейській Угоді про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ), ДСТУ 3849-99.

Примітки:

1. Для перевезення небезпечних вантажів не допускається застосування газогенераторних ДТЗ.
2. У разі використання газобалонних автомобілів для перевезення небезпечних вантажів такі перевезення допускаються при застосуванні на них спеціальних швидкісних клапанів промислового виготовлення. Швидкісні клапани забезпечують швидке автоматичне перекривання газової магістралі при її розриві у разі інциденту, що запобігає потраплянню газу в атмосферу або підкапотний простір двигуна. Клапани встановлюють на розподільних вентиліях балонів та газовій магістралі.
3. Під час перевезення небезпечних вантажів у складі автопоїзда не повинно бути більше одного причепа (напівпричепа).
4. ДТЗ, які здійснюють перевезення небезпечних вантажів, повинні проходити чергові технічні огляди два рази на рік.
5. Кожний ДТЗ, яким здійснюється перевезення небезпечних вантажів, повинен мати свідоцтво про допуск транспортного засобу до перевезення небезпечних вантажів, видане Державтоінспекцією.

11.2. Вимоги до технічного стану та оснащення додатковим обладнанням ДТЗ, що призначені для перевезення великовагових та великогабаритних вантажів, викладені в Правилах дорожнього руху (ст. 22, 31, 32), ДСТУ 3649-97, ДСТУ 3849-99, Правилах проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2001 N 30, та інструкціях заводів-виготовлювачів (додаток 9 п. 13, 35, 39, 41, 46, 47).

12. Вимоги щодо забезпечення безпеки перевезень

12.1. Перевезення організованих груп дітей

Перевезення організованих груп дітей повинні проводитися у відповідності до Правил дорожнього руху, Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, Порядку і умов організації перевезень пасажирів та багажу автомобільним транспортом.

Під час організації перевезень дітей від 6 до 16 років на території України повинні виконуватися наступні вимоги:

а) перевезення дітей автобусами повинно здійснюватися у світлий час доби (від 6.00 ранку до 22.00 год. вечора) із включеним ближнім світлом фар. Швидкість руху обирається водієм, а при супроводі - старшим за його забезпечення, у залежності від дорожніх, метеорологічних та інших умов, але при цьому швидкість не повинна перевищувати 60 км/год. Автобус спереду і ззаду обладнується розпізнавальними знаками "Діти" (п. 30.3 "в" ПДР);

б) про організацію шкільних перевезень, масових перевезень дітей (в табори праці та відпочинку тощо) повідомляються органи Державтоінспекції для вжиття заходів щодо підсилення нагляду за рухом на маршруті та вирішення питання про супровід колон автобусів спеціальними ДТЗ. Повідомлення Державтоінспекції надається власнику автобусів при оформленні замовлення на перевезення;

в) перевезення дітей здійснюється за умови супроводу групи викладачами або спеціально призначеними дорослими, які в процесі перевезення повинні знаходитися біля кожних дверей автобуса. Для супроводу дітей, які перевозяться колоною автобусів, залучаються медичні працівники;

г) призначені замовником для супроводження дітей особи повинні проходити спеціальний інструктаж щодо забезпечення безпеки перевезення дітей автобусами. Інструктаж зобов'язана проводити особа, яка відповідає за забезпечення безпеки дорожнього руху або експлуатацію дорожніх ДТЗ, які належать перевізнику,

д) тривалість робочої зміни водіїв, які зайняті на будь-яких перевезеннях дітей, не повинна перевищувати 10 год. Тривалість міжзмінного відпочинку водіїв перед здійсненням перевезень дітей повинна бути не менша за подвійну тривалість часу роботи, напередодні відпочинку, робочого дня (зміни);

е) вікна в салоні автобуса під час руху повинні бути закриті;

ж) водію забороняється виходити з кабіни автобуса від час посадки та висадки дітей, здійснювати рух заднім ходом, а під час перевезення розмовляти з пасажирями, їсти та палити;

з) під час організації регулярних автобусних перевезень дітей в сільській місцевості власники автобусів зобов'язані проводити комісійне обстеження стану автомобільних доріг, пунктів посадки та висадки дітей із залученням органів Державної автомобільної інспекції та дорожніх організацій; встановлювати на маршрутах спеціальні знаки зупинки із зазначенням часу проходження автобусів, які здійснюють перевезення дітей;

і) під час проведення медичних оглядів водіїв перед виїздом на лінію, які здійснюють перевезення дітей, рішення щодо допуску водія в рейс приймається із обов'язковим урахуванням результатів передрейсових та післярейсових медоглядів цих водіїв напротязі тижня, в тому числі, з урахуванням даних щодо перепаду рівня артеріального тиску і частоти пульсу за цей період;

к) перед початком перевезення групи дітей водій зобов'язаний пройти цільовий інструктаж згідно з п. 9.6 цих Рекомендацій.

12.2. Перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів

Перевезення цих вантажів повинні проводитися згідно з п. 32.1 підпунктами "г" та "є" Правил дорожнього руху. Під час організації перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів повинні виконуватися наступні вимоги:

1. Вибір маршруту перевезень, умови та режим перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів узгоджуються з Державтоінспекцією:

при міжнародних та міждержавних і інших міжрегіональних перевезеннях - Департаментом МВС України;

при міжобласних перевезеннях в межах України, з території яких вони здійснюються, - УДАІ ГУ МВС України в Автономній Республіці Крим, м. Києві та Київській області, У(В)ДАІ УМВС України в областях та м. Севастополі;

при перевезеннях в межах області та Автономної Республіки Крим - УДАІ ГУ МВС України в Автономній Республіці Крим, У(В)ДАІ ГУ УМВС України в областях;

при перевезеннях у межах міста - УДАІ ГУ МВС України в м. Києві, ДАІ міських управлінь, відділів (за їх відсутності - районних управлінь, відділів) ГУ УМВС України в областях та м. Севастополі;

при перевезеннях у межах району - ДАІ районних міських управлінь, відділів ГУ УМВС України в областях та м. Севастополі і Києві.

2. Під час вибору маршруту необхідно керуватись інформацією щодо аварійно-небезпечних ділянок, ділянок із складними умовами для руху, допустимої швидкості руху на перегонах, руху вночі, місць дозаправлення паливом, місць стоянок, потреби у прикритті та супроводженні ДТЗ, наявності на маршруті постів ДАІ тощо.

3. Маршрут перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів, по можливості, не повинен проходити через населенні пункти і поблизу промислових об'єктів, зон відпочинку тощо, а в населених пунктах - поблизу видовищних, учбових, дошкільних і лікувальних установ. Перевезення великовагових та великогабаритних вантажів дозволяється, як правило, в години найменшої інтенсивності руху, та в світлий час доби.

4. На перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів розробляються і узгоджуються маршрут (умови та режим) перевезення у трьох примірниках: перший примірник зберігається у підрозділі ДАІ, який узгодив умови та режим перевезення, другий - у перевізника, третій - у водія або супроводжуючого під час перевезення небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів.

5. Дна отримання спеціального дозволу, узгодження умов та режиму перевезення великовагових та великогабаритних вантажів організацією-відправником чи організацією, яка перевозить цей вантаж, у Державтоінспекцію необхідно подати такі документи: заяву з відповідними погодженнями зі всіма зацікавленими організаціями на маршруті руху -

власниками доріг та споруд на них, службами міського наземного та підземного електротранспорту, управліннями електромереж, електрозв'язку, нафто- і газопроводів, дистанціями колій залізничних доріг (при русі через переїзди та шляхопроводи над залізничними коліями), управліннями річкового і морського пароплавства (при русі мостами над судноплавними прольотами), управліннями, які експлуатують греблі з автомобільним переїздом та іншими. У заяві також необхідно вказати маршрут руху, адреси організацій перевізника, вантажоодержувача та вантажовідправника.

Перелік зацікавлених організацій на маршруті руху, з якими повинен бути погоджений маршрут руху, вказує Державтоінспекція, яка видає дозвіл.

6. Для здійснення перевезень, окрім автомобілів прикриття, тягача і штовхача, додатково можуть виділятися спеціальні транспортні засоби (автокрани, слюсарні майстерні, автовишки і т. п.).

7. Водії, які перевозять небезпечні, великовагові та великогабаритні вантажі, повинні мати при собі документи, зазначені у пункті 2.1 Правил дорожнього руху, а також

при перевезенні небезпечних вантажів:

1. ДОПНВ-свідоцтво про підготовку водія транспортного засобу, що перевозить небезпечні вантажі.
2. Свідоцтво про допуск транспортного засобу до перевезень небезпечного вантажу.
3. Дорожній лист із відміткою "Небезпечний вантаж", виконаною червоним кольором у верхньому лівому куті, та із зазначенням у графі "Особливі відмітки" номера речовини за списком ООН.
4. Товарно-транспортну накладну на вантаж.
5. Аварійну картку системи інформації про безпеку.
6. Умови та режим руху на перевезення небезпечного вантажу, узгоджені з органами ДАІ.
7. Договір обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів;

при перевезенні великовагових та великогабаритних вантажів:

1. Дозвіл на перевезення великовагових та великогабаритних вантажів.
2. Дорожній лист із відміткою, виконаною червоним кольором у графі "Особливі відмітки" найменування вантажу.
3. Товарно-транспортну накладну на вантаж.
4. Маршрут (режим руху) перевезення великовагових або великогабаритних вантажів.

13. Вимоги до інженерно-технічного забезпечення безпеки перевезень

13.1. Кожен перевізник, незалежно від форм власності та господарювання, проводить роботу щодо забезпечення безпеки дорожнього руху, запобігання скоєння дорожньо-транспортних пригод згідно з вимогами ст. 12 Закону України "Про дорожній рух".

Організація роботи щодо забезпечення безпеки перевезень у міністерствах, інших центральних органах державної виконавчої влади, на підприємствах, в їх об'єднаннях, установах і організаціях, що мають транспортні засоби, ведеться відповідним структурним підрозділом - службою безпеки дорожнього руху або окремими фахівцями з цих питань (далі -

служба безпеки дорожнього руху), яка створюється у відповідності до вимог ст. 11 Закону України "Про дорожній рух".

Служба безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади підпорядковується безпосередньо їх керівникам або за рішенням керівника - одному з його заступників. На підприємствах, установах, організаціях вона підпорядковується безпосередньо їх керівникам.

13.2. Робота служби безпеки дорожнього руху перевізника регламентується Положенням про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій.

13.3. Служба безпеки дорожнього руху прирівнюється до основних виробничо-технічних служб і в своїй діяльності взаємодіє з відповідними підрозділами Державтоінспекції МВС України та іншими органами, діяльність яких пов'язана з безпекою дорожнього руху.

13.4. Усі документи, що розробляються структурними підрозділами перевізника, погоджуються із службою безпеки дорожнього руху з питань її повноважень.

13.5. Перевізники, які мають до 9 дорожніх транспортних засобів, можуть не мати фахівців такого профілю і виконувати ці роботи за договором з перевізником, який має таких фахівців і має досвід роботи з профілактики грубих порушень Правил дорожнього руху.

Основними завданнями служби безпеки дорожнього руху є:

а) оперативне реагування на надзвичайні події, надання інформації про події у встановленому відповідними наказами, положеннями, інструкціями порядку;

б) проведення заходів, спрямованих на забезпечення безпеки дорожнього руху;

в) здійснення контролю за дотриманням працівниками вимог актів законодавства та інших нормативних документів з безпеки дорожнього руху;

г) аналіз стану аварійності та фактів порушення вимог з безпеки дорожнього руху, розроблення разом з відповідними структурними підрозділами заходів щодо запобігання їм та здійснення контролю за проведенням цих заходів;

д) облік і подання в установленому порядку органам державної виконавчої влади і організаціям звітної інформації про дорожньо-транспортні пригоди та їх наслідки.

13.6. Відповідно до основних завдань служба безпеки дорожнього руху перевізника зобов'язана:

а) інформувати про дорожньо-транспортні пригоди вищестоящі організації, управління, міністерство;

б) організовувати вивчення працівниками підприємства актів законодавства, правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху, а також перевірку їх знань;

в) організовувати вивчення та впровадження наукових розробок і позитивного досвіду з безпеки дорожнього руху;

г) брати участь у роботі атестаційної та кваліфікаційної комісії;

г) організовувати і проводити інструктажі для водіїв з безпеки дорожнього руху;

д) забезпечувати постійне функціонування кабінету (класу) безпеки дорожнього руху, інформувати працівників про стан аварійності, причини і обставини виникнення дорожньо-транспортних пригод, порушення Правил дорожнього руху;

- е) забезпечувати роботу спецмедпунктів і разом з відділом кадрів - контроль за періодичним медичним оглядом водіїв;
- ж) організувати стажування водіїв і контроль за роботою ДТЗ, додержанням ними режиму праці і відпочинку, вимог Правил дорожнього руху;
- з) давати суміжним підрозділам обов'язкові для виконання письмові приписи і вказівки з питань безпеки дорожнього руху та одержувати від них звіти, довідки й іншу інформацію про стан роботи щодо запобігання дорожньо-транспортним пригодам;
- і) щорічно перевіряти роботу всіх служб і підрозділів перевізника, діяльність яких пов'язана з експлуатацією ДТЗ, щодо виконання ними вимог нормативних документів з безпеки дорожнього руху;
- й) проводити службове розслідування дорожньо-транспортних пригод, вчинених за участю водіїв перевізника, для виявлення причин і обставин їх виникнення, надає в установленому порядку відповідні матеріали і пропозиції; з дозволу слідчих органів, органів дізнання внутрішніх справ або прокуратури брати участь в установленому порядку в огляді місць дорожньо-транспортних пригод і причетних до них ДТЗ перевізника, а також у відтворенні обставин них пригод;
- к) брати участь у роботі комісій з обстеження автомобільних доріг, вулиць і залізничних переїздів на маршрутах роботи ДТЗ перевізника;
- л) готувати для відповідних органів державної виконавчої влади пропозиції щодо поліпшення організації та умов дорожнього руху, а також закриття руху ДТЗ перевізника на автомобільних дорогах і вулицях у разі виявленні в їх утриманні недоліків, що загрожують безпеці дорожнього руху;
- м) щомісячно звіряти у місцевих органах Державтоінспекції відомості про дорожньо-транспортні пригоди, до яких причетні ДТЗ перевізника, і порушення Правил дорожнього руху водіями перевізника.

13.7. Служба безпеки дорожнього руху має право:

- а) вимагати від посадових осіб відповідного рівня і водіїв письмових пояснень та інших матеріалів щодо порушення правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху;
- б) забороняти експлуатацію ДТЗ, якщо їх технічний стан загрожує безпеці дорожнього руху, життю та здоров'ю людей;
- в) робити в дорожніх листах записи про порушення водіями Правил дорожнього руху;
- г) складати висновки за проектами документів, підготовлених іншими підрозділами, в частині, що стосується безпеки дорожнього руху;
- ґ) з дозволу керівництва відповідного структурного підрозділу залучати фахівців до проведення службового розслідування дорожньо-транспортних пригод, пов'язаних з безпекою дорожнього руху;
- д) представляти інтереси перевізника у міністерствах, інших центральних та місцевих органах державної виконавчої влади з питань безпеки дорожнього руху;
- ж) вносити пропозиції керівництву про заохочення, а також притягнення до відповідальності перевізників за невиконання правил, норм і стандартів, що стосуються безпеки дорожнього руху.

13.8. Служба безпеки дорожнього руху для виконання покладених на неї функцій забезпечується спеціальним автомобілем.

13.9. Перевізник виділяє приміщення для кабінету (класу) з безпеки дорожнього руху і для проведення медичного огляду водіїв та кошти для обладнання цих приміщень.

13.10. Керівник підприємства (перевізник) несе персональну відповідальність за загальний стан безпеки на підприємстві.

У разі порушення вимог ліцензійних умов та нормативних актів з безпеки дорожнього руху, охорони праці, охорони навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту перевізник несе відповідальність згідно з чинним законодавством України.

14. Здійснення державного контролю на автомобільному транспорті та нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті

14.1. Порядок здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування визначений постановою Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 р. N 143 "Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування".

14.2. Органами державного контролю є Мінтранс України, Державний департамент автомобільного транспорту, автотранспортні управління Мінтрансу України в Автономній Республіці Крим та областях, служба міжнародних автомобільних перевезень Мінтрансу України (СМАП) та Державтоінспекція МВС України.

14.3. Організація державного контролю, його планування, координація, розроблення організаційно-технічних заходів та науково-технічне супроводження покладаються на Мінтранс України та Укравтотранс.

14.4. Порядок здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті визначений постановою Кабінету Міністрів України від 04.03.97 р. N 204 "Про затвердження Порядку здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті".

14.5. Нагляд за забезпеченням безпеки руху на автомобільному транспорті здійснюють Мінтранс України, Укравтотранс, їх органи на місцях у взаємодії з іншими органами (Державтоінспекція МВС України, Держнаглядохоронпраці), що здійснюють нагляд за безпекою руху.

14.6. Посадові особи органів, що здійснюють державний контроль, мають право:

14.6.1. Безперешкодно відвідувати суб'єктів підприємницької діяльності для проведення перевірок з питань, що належать до їх компетенції, за умови пред'явлення посвідчення на право здійснення державного контролю та завдання на перевірку, виданого у встановленому порядку.

14.6.2. Проводити перевірку автотранспортного засобу згідно з установленим завданням, а в разі виявлення порушень законодавства про автомобільний транспорт під час користування ДТЗ - без установленого завдання.

14.6.3. Отримувати від суб'єктів підприємницької діяльності документи, необхідні для проведення перевірки, та вимагати від них забезпечення умов для її проведення.

14.6.4. Безоплатного проїзду під час проведення перевірки автотранспортних засобів загального користування у межах, зазначених у посвідченні.

14.7. Керівник підприємства (перевізника) зобов'язаний безперешкодно допускати посадових осіб органів контролю для здійснення перевірок.

14.8. Рішення органів, на які покладається державний контроль та нагляд, можуть бути оскаржені в порядку, встановленому законодавством.

Примітка. Перелік основних нормативних документів, що регламентують діяльність перевізників з безпеки дорожнього руху, наведений у додатку 1 до цих Методичних рекомендацій.

Начальник відділу безпеки
та технічного розвитку

О. Гайдамака

Додаток
до Методичних рекомендацій щодо
застосування нормативно-правових
вимог до фахівців, діяльність яких
пов'язана з наданням послуг
автомобільного транспорту

ПЕРЕЛІК основних нормативних документів, що регламентують діяльність перевізників з безпеки дорожнього руху

1. Загальні положення

Національні правові акти щодо дорожнього руху

Закон України "Про дорожній рух". Постанова Верховної Ради України від 30.06.93 N 3682-XII.

Закон України "Про транспорт". Постанова Верховної Ради України від 10.11.94 N 232/94-ВР.

Закон України "Про автомобільний транспорт". Постанова Верховної Ради України від 05.04.2001 N 2344-III.

Закон України "Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року". Постанова Верховної Ради України від 10.02.2000 N 1448-III.

Правила дорожнього руху. Постанова Верховної Ради України від 10.10.2001 N 1306.

Міжнародні правові акти щодо дорожнього руху

Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, і про умови взаємного визнання офіційних затверджень, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року. Постанова Верховної Ради України від 10.02.2000 N 1448-III.

Угода між Урядом України і Урядом Російської Федерації про міжнародне автомобільне сполучення (Протокол про застосування Угоди ... від 20.03.95 р., м. Київ). Постанова Верховної Ради України від 20.11.98 N 275-XIV.

Протокол про застосування Угоди між Урядом України і Урядом Російської Федерації про міжнародне автомобільне сполучення (Київ, 20 березня 1995 року).

Угода про співробітництво міністерств внутрішніх справ у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху. Волгоград, 24.09.93 р.

Про приєднання до Угоди про маси і габарити транспортних засобів, що здійснюють міждержавні перевезення автомобільними дорогами держав - учасниць Співдружності Незалежних Держав. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.10.99 N 2020.

2. Загальні обов'язки перевізників при перевезенні пасажирів та вантажів автомобільним транспортом

Закон України "Про захист прав споживачів" (ст. 3 - 5, 12, 15 - 17, 19, 23. Постанова Верховної Ради України від 15.12.93 N 3682-XII).

Кодекс Законів про працю України (витяг станом на 04.04.95 р. ст. 66, 85 - 92) Постанова Верховної Ради України від 20.03.91 N 871-XII.

Закон України "Про підприємництво" (ст. 4, 10). Постанова Верховної Ради України від 23.12.97 N 762/97-ВР.

Закон України "Про ліцензування певних видів господарської діяльності". Постанова Верховної Ради України від 01.06.2000 N 1775-III.

Ліцензійні умови провадження господарської діяльності з надання послуг з перевезення пасажирів і вантажів автомобільним транспортом. Наказ Державного комітету України з питань регуляторної політики та підприємництва, Мінтрансу України від 16.01.2001 N 6/18, зареєстровано в Мін'юсті України 29.01.2001 за N 83/5274.

Про затвердження переліку органів ліцензування (в т. ч. перелік постанов Кабінету Міністрів України, що втратили чинність). Затверджено постановою КМ України від 14.11.2000 N 1698.

Про створення бюро по ліцензуванню внутрішніх перевезень пасажирів і вантажів автомобільним транспортом. Наказ Мінтрансу України від 19.07.93 N 179.

3. Вимоги до дорожньо-транспортних засобів

Закон України "Про автомобільний транспорт". Постанова Верховної Ради України від 05.04.2001 N 2344-III.

Закон України "Про приєднання України до Угоди про прийняття єдиних технічних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах, виданих на основі цих приписів, 1958 року з поправками 1995 року". Постанова Верховної Ради України від 10.02.2000 N 1448-III.

Засоби транспортні дорожні. Технічні вимоги до безпечності конструкції автобусів загального призначення, які знаходяться в експлуатації. ГСТУ 60.2-00017584-011-2001.

Єдині технічні приписи щодо конструкції маломісних дорожніх транспортних засобів загального користування. ДСТУ UN/ECE R 52-01-2002.

Про порядок визначення переліку єдиних приписів для колісних транспортних засобів, предметів обладнання та частин, які можуть бути встановлені та/або використані на колісних транспортних засобах. Затверджено постановою Кабінету Міністрів від 14.02.2001 N 143.

Правила проведення державного технічного огляду автомобілів, автобусів, мототранспорту та причепів. Постанова КМ України від 26.02.93 N 141.

Перелік єдиних технічних приписів (Правила ЄЕК ООН 1-109) Мінтранс-2000.

Засоби транспортні дорожні. Експлуатаційні вимоги безпеки до технічного стану та методи контролю. ДСТУ 3649-97.

Положення про технічне обслуговування і ремонт дорожніх транспортних засобів автомобільного транспорту. Наказ Мінтрансу України від 30.03.98 N 102.

Положення про обслуговування та ремонт рухомого складу автотранспорту на лінії. Наказ Мінтрансу України від 19.07.95 N 20.

Соглашение о принятии единообразных условий для периодических технических осмотров колесных транспортных средств и о взаимном признании таких осмотров (введен термин "колесные транспортные средства", включая любые механические ТС и их прицепы) ЕЭК/ООН. Утверждено 119 сессией 9 - 12 ноября 1999.

4. Вимоги до водіїв дорожніх транспортних засобів

Положення про порядок видачі посвідчень водія та допуску громадян до керування транспортними засобами (про талон до посвідчення в 01.01.94 ввести). Постанова Кабінету Міністрів України від 08.05.93 N 340, зміни від 06.12.93 N 980.

Про затвердження зразків національних посвідчень водіїв та документів, необхідних для реєстрації транспортних засобів. Затверджено постановою КМ України від 31.01.92 р. N 47, від 31.12.99 N 2403.

Про затвердження зразка талона до посвідчення водія, Положення про талон до посвідчення водія та внесення доповнень до Інструкції про порядок приймання екзаменів, оформлення видачі (обміну) посвідчень водія, обліку та зберігання документів, які стосуються екзаменаційної роботи. Положення про талон до посвідчення водія (Порядок направлення водіїв на перевірку знань Правил дорожнього руху. Перелік порушень Правил водія, при вчиненні яких робиться запис у талоні). Наказ МВС України від 02.04.94 N 166, зареєстровано в Мін'юсті України від 24.05.94 N 107/316, зміни від 03.10.2000 N 672.

5. Вимоги до контролю за станом здоров'я водіїв

Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів (Попередній, періодичний та щозмінний медичний огляди водіїв). Наказ МОЗ та МВС України від 05.06.2000 N 124/345, зареєстровано в Мін'юсті України 18.07.2000 за N 435/4656.

Інструкція про порядок направлення громадян для огляду на стан сп'яніння в заклади охорони здоров'я та проведення огляду з використання технічних засобів. Наказ МВС, МОЗ і Мін'юсту України від 24.02.95 N 114/38/15-36-18.

Порядок медичної підготовки водіїв та кандидатів у водії транспортних засобів (1 раз на 2 роки, за програмою із 6 навчальних мікромодулів, практичних та психологічних тренінгів, загальною тривалістю 2 год. 30 хв. Посвідчення водія про проходження медичної підготовки ф. N 143-о, введена в дію 01.09.98 р.). Наказ МОЗ України від 28.11.97 N 339, зареєстровано в Мін'юсті України 11.12.97 за N 591/2395.

Медична картка огляду водія (кандидата у водії) транспорту (ф. N 142-о) до ст. 2.4 Положення про медичний огляд кандидатів у водії та водіїв транспортних засобів. Наказ МОЗ України від 28.11.97 N 339 зареєстровано в Мін'юсті України 11.12.97 за N 586/2390.

Медична довідка форма N 083-о (облікова). Наказ МОЗ та МВС України від 05.06.2000 N 124/345, зареєстровано в Мін'юсті України 18.07.2000 за N 435/4656.

Інструкція про профілактичний наркологічний огляд та його обов'язкові обсяги. Наказ МОЗ України від 28.11.97 N 339, зареєстровано в Мін'юсті України 11.12.97 за N 586/2390.

Порядок навчання медичних працівників методам проведення передрейсових (післярейсових) медичних оглядів водіїв ДТЗ (тематика лекцій 20 академічних годин, свідоцтво на право оглядів ф. N 141-о). Наказ МОЗ України від 28.11.97 N 339 зареєстровано в Мін'юсті України 11.12.97 за N 992/2396.

Про затвердження Переліку захворювань і вад, при яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами. Наказ МОЗ України від 24.12.99 N 299, зареєстровано в Мін'юсті України 20.01.2000 за N 31/4252.

6. Вимоги до режиму праці і відпочинку водіїв, побутових умов

Конвенція про тривалість робочого часу і періодів відпочинку на дорожньому транспорті МОП N 67, прийнята 8 червня 1939 року, вступила в силу 18 березня 1995 року.

Положення про робочий час і час відпочинку водіїв автотранспортних засобів. Наказ Мінтрансу України N 18 від 17.01.2002 р., зареєстровано в Мін'юсті України 4 лютого 2002 р. за N 97/6385.

Конвенція про тривалість робочого часу і періодів відпочинку на дорожньому транспорті МОП N 153, прийнята 27 червня 1979 року, вступила в силу 10 лютого 1983 року.

Європейська угода, що стосується роботи екіпажів транспортних засобів, які здійснюють міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР), укладена в Женеві 1 липня 1970 року;

Поправка N 1 до Європейської угоди, що стосуються роботи екіпажів транспортних засобів, які здійснюють міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР), вступила в силу 3 серпня 1983 року;

Поправка N 2 до Європейської угоди, що стосуються роботи екіпажів транспортних засобів, які здійснюють міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР) та Протоколу про підписання, вступила в силу 24 квітня 1992 року;

Поправка N 3 до Європейської угоди, що стосуються роботи екіпажів транспортних засобів, які здійснюють міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР), вступила в силу 28 лютого 1995 року.

7. Робота на підприємствах з аналізу та профілактики порушень Правил дорожнього руху, підвищення кваліфікацій фахівців

Положення про порядок підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації водіїв транспортних засобів. Наказ Міносвіти України від 25.01.94 N 22. Зареєстровано в Мін'юсті України від 02.03.94 N 39/248.

Про стан та ефективність функціонування системи підвищення кваліфікації керівного складу підприємств, установ і організацій в транспортно-дорожньому комплексі (рішення Колегії Мінтрансу від 25.06.99). Наказ Мінтрансу України від 25.06.99 N 334.

Типова програма підготовки та підвищення кваліфікації фахівців. Затверджено наказом Мінтрансу України та Міносвіти України від 07.05.98 N 172/244, зареєстровано в Мін'юсті України від 27.08.98 за N 478/2918.

8. Страхування

Закон України "Про страхування" (витяг ст. 6 п. 18, 24). Постанова Верховної Ради України від 07.03.96 N 85/96-ВР.

Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності". Указ Президента України від 23.09.99 N 1105-XIV.

Положення про порядок і умови проведення обов'язкового страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів (введене в з 1 жовтня 2000 р.). Постанова КМ України від 28.09.96 N 1175 із змінами від 06.12.94 N 816, 31.03.99 N 494, 27.05.2000 N 842, 18.08.2000 N 1276.

Типове положення про організацію діяльності аварійних комісарів. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.01.98 N 8.

Про здійснення контролю за наявністю полісів обов'язкового страхування цивільної відповідальності громадян України - власників (водіїв) транспортних засобів під час перетинання ними кордону. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 06.07.98 N 1024.

Порядок і правила проведення обов'язкового страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків під час перевезення небезпечних вантажів. Постанова Кабінету Міністрів України від 01.06.2002 N 733.

9. Вимоги до технічного стану та додаткового обладнання ДТЗ при перевезенні небезпечних, великовагових та великогабаритних вантажів

Закон України "Про перевезення небезпечних вантажів".

Положення про порядок спеціальної підготовки водіїв автотransпортних засобів, що здійснюють перевезення небезпечних вантажів та Інструкція про порядок приймання іспитів, оформлення видачі (обміну) ДОПНВ-свідоцтв та обліку і зберігання документів, які є підставою для видачі ДОПНВ-свідоцтв. Наказ МВД України від 08.01.2001 N 1.

Порядок розгляду та узгодження співробітниками ДАІ МВС України питань, що стосуються забезпечення безпеки дорожнього руху. Наказ УДАІ МВС України від 30.03.2001 N 31.

Европейское Соглашение о международной дорожной перевозке опасных грузов (ДОПОГ вступило в силу: 30.01.68) ЕЭК/ООН (протокол о подписании ТОМ 1, 2, вступило в силу 29.07.68). Утверждено в Женеве 30.09.57 года, Нью-Йорк и Женева, 1994.

Про приєднання України до Європейської Угоди про міжнародне дорожнє перевезення небезпечних вантажів (ДОПНВ). Постанова Верховної Ради України від 02.03.2000 N 1511-III.

Про заходи щодо запобігання надзвичайним ситуаціям під час перевезення небезпечних вантажів автомобільним транспортом. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 29.01.99 N 104.

Единообразные предписания, касающиеся официального утверждения транспортных средств, предназначенных для перевозки опасных грузов, в отношении конструктивных особенностей Правила N 105 ЕЭК/ООН (Дата вступления в силу 7 мая 1998 года). Утверждено в Женеве 03.07.98.

Про затвердження Інструкції про спеціальні перевезення автомобільним транспортом. Наказ Мінтрансу України від 04.08.98 N 7.

Правила проїзду великогабаритних та великовагових транспортних засобів автомобільними дорогами, вулицями та залізничними переїздами. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 18.01.2001 N 30.

10. Вимоги до інженерно-технічного забезпечення безпеки перевезень

Закон України "Про дорожній рух". Постанова Верховної Ради України від 30.06.93 N 3682-XII.

Положення про службу безпеки дорожнього руху міністерств, інших центральних органів державної виконавчої влади, підприємств, їх об'єднань, установ і організацій. Постанова КМ від 5 квітня 1994 р. N 227.

Правила надання послуг пасажирського автомобільного транспорту. Затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 N 141.

Порядок проведення конкурсу на перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.01.2003 N 139.

11. Здійснення державного контролю на автомобільному транспорті та нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті

Про затвердження Порядку здійснення державного контролю на автомобільному транспорті загального користування. Постанова КМ N 143 від 29 січня 2003 р.

Положення про Міністерство транспорту України. Указ Президента України від 11.05.2000 N 678/2000.

Положення про Державний департамент автомобільного транспорту (Укравтотранс). Постанова Кабінету Міністрів України від 30.03.2000 N 586.

Положення про автотранспортні управління Міністерства транспорту України. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.12.98 N 1913.

Положення про Міністерство внутрішніх справ України. Указ Президента України від 17.10.2000 N 1138/2000.

Про міліцію. Постанова Верховної Ради України від 20.12.90 N 565-XII.

Положення про Державну автомобільну інспекцію МВС України. Постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.97 N 341.

Положення про органи безпеки дорожнього руху Міністерства оборони України. Наказ МО України від 01.11.99 N 330.

Порядок здійснення нагляду за забезпеченням безпеки руху на транспорті (нагляд покладається на Мінтранс і його департаменти). Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.97 N 204.

Про впровадження в Україні вимог директив Європейського Союзу в галузі транспорту. Наказ Мінтрансу України від 11.04.97 N 132.
